

Bilaga 1

Tidigare beslut avseende elområdesgränserna Sverige och Danmark

Ei och DUR har tidigare fattat beslut under FCA Artikel 30.5b.¹

2017 ansåg Ei och DUR att risksäkringsmöjligheterna var tillräckliga i Sverige och otillräckliga i Danmark. Ei och DUR fattade då samordnade beslut att Svenska kraftnät och Energinet inte ska utfärda långsiktiga överföringsrättigheter för elområdesgränsen DK1-SE3 och DK2-SE4 utan säkerställa att andra långsiktiga risksäkringsprodukter görs tillgängliga som ett stöd till elgrossistmarknadernas funktion. Svenska kraftnät och Energinet genomförde då gemensamt en analys av hur risksäkringsmöjligheterna i elområdesgränsen kunde förbättras. 2018 fattade Ei och DUR beslut att godkänna systemoperatörernas förslag till arrangemang för att säkerställa att andra långsiktiga risksäkringsprodukter än överföringsrättigheter görs tillgängliga för överföring mellan elområden DK1-SE3 och DK2-SE4.

Förslaget till arrangemang innebar att Energinet och transmissionsnätsföretagen i Tyskland, soHertz och TenneT, skulle öka volymen överföringsrättigheter på gränsförbindelser DK1-DK2, DK1-DE och DK2-DE. Då risksäkringsmöjligheterna i SE3 och SE4 redan bedömdes tillräckliga innebar förslaget att långsiktiga risksäkringsprodukter för överföring mellan DK1-SE3 och DK2-SE4 därmed görs tillgängliga som ett stöd till elgrossistmarknadernas funktion.

Minst var fjärde år ska de behöriga tillsynsmyndigheterna för en elområdesgräns utföra en bedömning om risksäkringsmöjligheter (FCA Artikel 30.8).

Ei:s utvärdering av risksäkringsmöjligheter på den svenska elmarknaden

Ei:s utvärderingen av risksäkringsmöjligheter i svenska elområden beskrivs i rapporten: "Utvärdering av risksäkringsmöjligheter på den svenska elmarknaden –

¹ Dnr. 2017-100719 (DK1-SE3) och 2017-100720 (DK2-SE4)

för samråd enligt FCA-förordningen”² Analysen som skedde utifrån ett antal indikatorer visade att några mått hade en relativt stabil utveckling över de senaste åren till och med 2020, medan andra indikerar en försämring av risksäkringsmöjligheterna. Det är framför allt indikatorerna för handel som sker direkt hos Nasdaq (on orderbook) som indikerar en negativ utveckling. För de mått som även mäter risksäkringsmöjligheter för handel som rapporteras till Nasdaq (off orderbook) är utvecklingen mer stabil. Jämförs olika produkter så är det för EPAD-kontrakt för SE3 samt systempriskontrakt som risksäkringsmöjligheterna försämrats mest.

En försämring i risksäkringsmöjligheterna betyder däremot inte med nödvändighet att det finns otillräckliga risksäkringsmöjligheter. Den slutsatsen går ej att dra utifrån detta resultat. Eftersom resultatet enbart baseras på data från Nasdaq säger det inte heller något om de risksäkringsmöjligheter som finns på andra börser, hos mäklare eller bilateralt mellan marknadsaktörer. I nuläget finns ingen definierad gräns för bedömningen om tillräcklighet gällande risksäkringsmöjligheter.

Ei är medveten om att situationen på energimarknaderna har förändrats sedan 2020, som var det sista året med data i Ei:s senaste utvärdering. Till exempel i november 2021 avslutade Vattenfall sin verksamhet som market maker för EPAD-kontrakt. Uppdaterade uppgifter till och med 2021 samlades in i en senare konsultrapport och visade att trenderna har förstärkts. (se sidor 26–35 i konsultrapportens presentation)³.

DUR anser att risksäkringsmöjligheter är otillräckliga i DK1 och DK2. I praktiken räcker det att det finns otillräckliga möjligheter till risksäkring i ett elområde för att de berörda systemansvariga för överföringssystemen ska behöva vidta åtgärder. Därför blir utfallet det samma även om risksäkringsmöjligheter skulle anses otillräckliga i Sverige efter den senaste marknadsutvecklingen och artikel 30.5 FCA ska tillämpas för elområdesgränserna Danmark 1 (DK1) – Sverige 3 (SE3) och Danmark 2 (DK2) - Sverige 4 (SE4).

² [Utvärdering av risksäkringsmöjligheter på den svenska elmarknaden – för samråd enligt FCA-förordningen \(ei.se\)](#)

³ [PowerPoint Presentation \(ei.se\)](#)

Tidigare samråd med marknadsaktörer

Ei bjöd in marknadsaktörer till samråd, våren 2021, om deras behov av möjligheter till risksäkring avseende överföring mellan Sveriges elområdesgränser, inklusive Danmark 1 (DK1) – Sverige 3 (SE3) och Danmark 2 (DK2) - Sverige 4 (SE4). Ei fick in sju svar. Svaren visade en allmän uppfattning att risksäkringsmöjligheter har försämrats den senaste tiden. De flesta marknadsaktörer visade också en allmän preferens för att de systemansvariga för överföringssystem ska erbjuda olika instrument som kan förbättra risksäkringsmöjligheter. De flesta marknadsaktörer förordar en lösning där Svenska kraftnät kan stödja den nuvarande EPAD-marknaden.

ACER höll ett samråd under sommaren 2022 med marknadsaktörer gällande hanteringen av risksäkringsmöjligheter mellan elområden i Sverige och Finland. ACER fick 39 svar varav 14 var från marknadsaktörer i Sverige. Även om ACER-samrådet gällde andra elområdesgränser än de mellan Sverige och Danmark, visade svenska marknadsaktörer då konceptuella preferenser för EPAD-auktionering som ett bättre alternativ under artikel 30.5b FCA jämfört med överföringsrättigheter. Ett tydligt argument är att EPAD-marknaden är redan på plats och EPAD-auktionering kan direkt öka likviditet.

Konsultrapport om åtgärder för att öka risksäkringsmöjligheterna på terminsmarknaden

I december 2021 gav Ei konsultföretagen Merlin & Metis och Compass Lexecon i uppdrag att ta fram konkreta och kostnadseffektiva åtgärder som kan vara aktuella för att öka risksäkringsmöjligheterna på terminsmarknaden. Rapporten publicerades i mars 2022.⁴

Konsulterna analyserade olika åtgärder för att förbättra möjligheten till risksäkring, till exempel EPAD auktionering, införande av regionala EPAD-kontrakt och en förbättrad market making-funktion, samt en jämförelse av dessa i förhållande till införandet av långsiktiga överföringsrättigheter. Analysen visar att TSO:s auktionering av EPAD-kontrakt är den åtgärd som medför störst samhällsekonomisk nytta.

⁴ [FCA-Konsultrapport-Measures-to-improve-hedging-opportunities-on-the-electricity-market-in-Sweden.pdf \(ei.se\)](#)